

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
з дисципліни
«Теорія міжнародних відносин»

Спеціальність: С3 «Міжнародні відносини»

Освітня програма: 1.С3.00.01 «Суспільні комунікації»

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2026

Опис програми екзамену

Рік навчання: перший

Спеціальність: С3 Міжнародні відносини.

Форма проведення: письмова (комп'ютерне тестування в ЕНК).

Тривалість проведення: 2 академічні години (1 год 20 хв).

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Загальні та спеціальні (фахові) компетентності формуються в рамках дисципліни «Теорія міжнародних відносин» відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та освітньо-професійних програм:

ОПП «Суспільні комунікації»

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин та регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

СК16. Здатність розуміти геополітичні та гео економічні інтереси у зовнішній політиці країн світу та механізми реалізації їх зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних стратегій.

Результати навчання формуються в рамках дисципліни «Теорія міжнародних відносин» відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії та освітньо-професійних програм:

ОПП «Суспільні комунікації»

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

РН19. Оцінювати ситуацію на міжнародній арені і знаходити відповідні рішення, враховуючи національні інтереси України.

Критерії оцінювання:

Екзаменаційний тест складається із тестових завдань, правильні відповіді на які сукупно становлять 40 балів. Максимальна оцінка за всі правильні відповіді на екзамені – 40 балів.

Загальна оцінка за дисципліну формується наступним чином: до середньозваженої оцінки за семестр (*формується з кількості балів за кожний змістовий модуль*), яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум в 100 балів.

Рекомендована література міститься у робочих програмах навчальних дисциплін, які розташовані за лінком: <https://fpmv.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-17-09-51-47/navchalno-metodychna-robota/robochi-prohramy-navchalnykh-dystsyplin.html>, а також у відповідних ресурсах системи е-навчання Moodle <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=30018>

Приклади тестових завдань:

Який вислів Карла Клаузевіця вважається тепер класичним:

- війна це продовження політики іншими засобами
- війна це крайній ступінь застосування насильства
- війна є політичним актом

В основі якого підходу до аналізу міжнародних відносин лежать такі категорії як «сила», «інтерес», «могутність», «держави як основні актори»

- конструктивізм
- політичний лібералізм
- політичний реалізм
- географічний детермінізм

Перелік тем для підготовки до екзамену:

1. Теорія міжнародних відносин як навчальна дисципліна та наука (*що вивчає, коли виникла, специфіка як науки*).
2. Основна проблематика досліджень в рамках ТМВ та зв'язок з іншими науками.
3. Функції та принципи ТМВ як науки.
4. Методи ТМВ як науки (*загальнофілософські, загальнотеоретичні, прикладні*).
5. Особливості та тенденції сучасних міжнародних відносин з погляду ТМВ як науки.
6. Критерії класифікації теорій міжнародних відносин.
7. Проблеми та спільні риси сучасних класифікацій теорій міжнародних відносин.
8. Структура міжнародних відносин (*види, типи, рівні, стани*).
9. Поняття «дебати» у теорії міжнародних відносин. Дати/періоди основних дебатів.
10. Сутність «великих дебатів»: реалізм VS ідеалізм (лібералізм).
11. Позитивізм у ТМВ (*у тому числі відмінність позитивізму XIX ст. та неопозитивізму XX ст.*)
12. Сутність «великих дебатів» модернізм VS традиціоналізм.
13. Квантифікація науки та теорія міжнародних відносин.
14. Основні ідеї Хедлі Булла (*представник традиційного підходу*).
15. Ідеї Мортоні Каплана (*представник модерністського підходу*).
16. Інші виміри «дебатів» у ТМВ після 1970-тих і дотепер.
17. Погляди на світоустрій, міжнародні відносини, мир та війну в історії світової політичної думки: від давніх часів до Середньовіччя (I тис. до н.е. – XV ст.).
18. Погляди на світоустрій, міжнародні відносини, мир та війну в історії світової політичної думки в епоху Нового часу (XV – XIX ст.).
19. Реалізм у ТМВ: основні ідеї та представники.
20. Ідеалізм (лібералізм) у ТМВ: основні ідеї та представники.
21. Концепції географічного детермінізму у ТМВ: основні ідеї та представники.
22. Школи геополітики у ТМВ: основні ідеї та представники.
23. Модерністські підходи у ТМВ: основні ідеї та представники.
24. Політичний біхевіоризм у ТМВ: основні ідеї та представники.
25. Марксизм/неомарксизм у ТМВ: основні ідеї та представники.
26. Теорія світових систем Іммануїла Валерстайна.
27. «Альтернативні» напрями теорії міжнародних відносин.
28. Поняття «актор», «суб'єкт» та «об'єкт» у ТМВ. Суб'єктність держави у міжнародних відносинах.

29. Поняття «суб'єкт міжнародних відносин» та «суб'єкт міжнародного права» у ТМВ.
30. Державоцентричний та транснаціональний підходи у ТМВ. Оцінка ролі держави та міжнародних організацій у міжнародних відносинах представниками різних парадигм у ТМВ.
31. Основні групи учасників міжнародних відносин.
32. Варіанти класифікації держав у ТМВ (різних авторів).
33. Класифікації міжнародних організацій як учасників міжнародних відносин.
34. Суспільні групи як учасники міжнародних відносин у ТМВ.
35. Тракткування «індивіда» як учасника міжнародних відносин у ТМВ.
36. Нетрадиційні актори у ТМВ.
37. Поняття «інтерес» у міжнародних відносинах. Варіанти класифікації «інтересів» у міжнародних відносинах.
38. Поняття «мета» («ціль») у міжнародних відносинах. Варіанти класифікації «цілей» у ТМВ.
39. Поняття «національний інтерес» та його різновиди у ТМВ.
40. Поняття «сила» у міжнародних відносинах. Основні підходи до визначення «сили» у ТМВ. Елементи (фактори) що формують «силу» у міжнародних відносинах.

Програма екзамену розглянута і затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин, протокол № 15 від 14 травня 2026 р.

Екзаменатор:

Марина БЕССОНОВА

Завідувач кафедри:

Василь ЯБЛОНСЬКИЙ